

Uši a Vítr

číslo 1

měsíčník

leden 2006

noviny občanského sdružení Proximus – s podporou nakladatelství Vetis Via a Sopol tzo. productions

Mně se krása snoubí s legračností

Rozhovor s Janem Steklíkem, zaznamenaný v Brně, na sklepní scéně Skleněné louky, při večeru Potulné akademie 18. srpna 2005. Z důvodu rozsahu byl rozhovor v dohodě s autorem krácen.

Šedesátá léta. Jaká by byla tvoje charakteristika šedesátých let?

To je velice obtížný. Pro nás to byla zvláštní doba. My jsme především byli hrozně mladý. Chtěli jsme spoustu věcí, který byly vlastně všechny zakázaný. Měli jsme to štěstí, že jsme potkávali různý lidi, jako třeba Jiřího Koláře, kterej k Honzovi Koblasovi do ateliéru chodil a nosil nám všelijaký strojписы, Becketta, Ionesca... Tu literaturu, která byla v podstatě zakazovaná. Pro nás to byla doba hrozně nadšenecká. Knížky a různý pásky jsme si půjčovali. Mikuláš Medek měl přítele, Luigiho Nona, to byl italský skladatel, velmi levicový, a ten mu vozil všechny možný pásky s nahrávkama. Takže jsme poslouchali Stockhausena, Varese, všechnu tu novou hudbu, a zároveň jsme poslouchali jazz. Ornette Coleman, Don Cherry, Cecil Taylor, John Coltrane... A samozřejmě rock'n'roll. Ten jsme zase měli z rádia Luxemburg. – V určitým ohledu ta doba byla taky hrozně romantická. Při všech těch nebezpečích, který tady byly.

To byla doba, kdy začínala Křížovnická škola čistého humoru bez vtipu. Byls jedním ze dvou ředitelů této „školy“. Co z KŠ zůstalo do dnešních dnů? Obsahově – a personálně?

No, personálně... Kolega už je v nebeský hospodě, s ním se už blbě komunikuje přes mikrofon – myslím Karla Nepraše... Ale co z toho zůstalo? Pepík

Zleva: Zbyšek Sion, Rudolf Němec, Paul Wilson, Don Sparling, J. Steklík, K. Nepraš a I. M. Jirous

Kroutvorů, pražskej kunsthistorik, říká: Po této generaci zbudou jenom legendy. Má úplně pravdu. Po nás toho asi moc nezůstane. Je pravda, že ty raný šedesátý léta byly hrozně silný. Byla soudržnost, velikánská, a nejsilnější věci se dělaly právě tehdy. Tlaky dělají protitlaky, a ty protitlaky jsou dobrý, někdy. Tím nehájím tu dobu, ani trochu...

Do jaké míry bereš vážně povědomí o odborném zařazení do výtvarných kontextů?

Mě ty škatulky opravdu nezajímaj. Mně je to úplně jedno. Škatulky jsou asi

výborný pro kunsthistoriky, protože mohou udělat nějakej koncept, a když je to v těch škatulích, tak se může vydat knížka... Když seš mimo škatulku, tak co s tebou? Třeba můj kolega Nepraš byl jednu chvíli ve škatulce Nový figurace, a pak, když ta skončila, tak nebyl zase v žádný. On v tý figurě byl od začátku, ale když vznikl ten termín, tak tam byl taky. A když to odpadlo, tak tam zůstal, ale zase už byl úplně mimo ty tendence.

Mně vždycky Nepraš zajímal v tom, že to byl člověk, kterej byl naprosto po-

Karel Nepraš a Jan Steklík, první půle šedesátých let

znatelný, měl naprosto relevantní názor na věci a na život. On to všechno bral komplexně. Byl něčím nádhernej. Jednou jsem jel někde tramvají, někde takhle od Vyšehradu, a najednou koukám, jak tam po ulici Karel nese sochu, takovou stělu... Říkám si, sakra, co to ten blbec nese? Proč to nese? Tak jsem vystoupil, a vidím, že von čte knihu! Karel nikdy moc nečetl knihy. Četl nějakou detektivku a říkal, že Naďa Plíšková mu nedala korunu na tramvaj. Nesl tu sochu do Mánesa, tak proto čte tu knihu. To je zajímavý, jak jakási nuznost vedla u něho ke čtení. Když jednou taky zase neměl něco, tak k nám do hospody u Křížovníků přišli z Literárních novin kvůli vánoční anketě – a Nepraš přečetl jedinou knihu. Byl to, myslím, Idiot od Dostojevského. Něco kratšího. Asi když něco nes zase...

Jak ses dostal do Brna?

Do Brna jsem přišel v šedesátém sedmém, to jsme měli s Karlem výstavu v Moravském muzeu. Taky jsme dělali pro Hosta do domu. To nám hrozně pomáhal Oleg Sus, zapomínaný, výborný člověk. To jsme vždycky jenom tak přijeli, tady jsme se více méně namazali, a zase jsme jeli zpátky. Pak nám nabídli dělat knihu, v nakladatelství Blok. Jeli jsme v jídelním voze – to taky patří k šedesátým letům – a tam takovej rabijáček vrchní volal na všechny, no tak vypadněte, vypadněte... a my jsme se ptali, to myslíte taky na nás? A on říká, pánové, poznám své hosty! Tři koňaky! A hned to lítalo. My jsme taky měli peníze, a tak jsme to tak házeli, až jsme vystupovali na nádraží v Brně, že půjdeme do toho Bloku. A von volal

z toho okýnka – Ještě jsem na řadě! A z okýnka podával další tři štamprličky. Tak jsme to tam dali a byli jsme úplně namazaný. Karel se praštil do nějakýho stožáru, měl bouli. Tu knihu jsme nikdy neudělali, protože jsme tam nedošli.

Jak prožili dobu po invazi „spojeneckých“ vojsk v roce 1968?

V Brně jsem zažil zrovna tu okupaci. To bylo taky umělecký dílo nakonec, asi bez umění, ale umělecký dílo taky bejvá bez umění někdy. Pamatuju, že tam byl taky Paul Wilson. Měl tady kanadský kamarády a nějakou Angličanku, takovou dlouhatánskou Angličanku, s dlouhejma vlasama, dlouhejma nohama, a oni jako že odjedou do Jugoslávie. Tak odjeli. Za dva dny mi volala, že ji to nebaví, že radši bude pít pivo v Brně. Že je na nádraží. Měla dva vobrovský kufrы... Tak jsem vlek ty kufrы, plazil se s nima do redakce Hosta do domu. Ale ona si spletla jeden kufr. Oni si totiž vezli kufr whisky, ti tři Kanadani, a ona si spletla ten její kufr s tím kufrem tý whisky. To bylo dva dny před tou okupací. – A pak jsme byli v klubu v Domě umění. Rádio hlásilo pořád: Bude mimořádně důležité hlášení... některý lidi z toho klubu utíkali, a Grania Jones, ta Angličanka, říkala, to známe, vy tady všechno kopírujete ze Západu, Orsona Wellse, Martani jak napadli Spojené státy, to je to samý. Pak tam byli dva úplně namazaný archeologové, ty tam seděli s náma, těm to nevadilo, nám taky ne. Já jsem říkal, Rusi jsou tady. A ona říká, kdepak, to je Orson Wells. A ti archeologové říkají, pojďte k nám na Akademii věd, tam je plno vína. My jsme zase vzali tři lahve whisky. Tam jsme se trochu mázli a šli

jsme spát. A kolem nás takhle letadla vrčely a jel tam takovej tančíček malinkej, tančíček s padáčkem, a já jsem říkal, to je poněkud dražší inscenace než Orson Wells, že? A duchapřítomná Angličanka říká: Také se mi zdá.

Onebdy jsem mluvil o tobě s Mirkem Holmanem, jak tě znával v těch letech, a on pronesl nádhernou větu: „Tahal Ladislava Klímu pod paží jak chodský dudák měch.“

To je hezká věta. Ale s Klímou mám jinou epizodu. Tehdy jsem chodíval s Erikou Abrams, která dneska dělá edici klímovskou, Američanka, umí perfektně česky. To už byly sedmdesátý léta. A ona mi jednou takhle říká: Hele, člověče, já jsem teď četla nějakou povídku od Klímy, nemohl bys mi sehnat nějaký knížky od něj? Ty vůbec nejdou sehnat. A tam po Karlovým mostě šel zrovna Fanda Pánek. Básník Fanda Pánek. A říká, pojď na pivo. Tak jsme šli na pivo na Kampu. Von byl zrovna tehdy v antikvariátě, na Vinohradech myslím, zaměstnaný. Tak jsem řekl, víš, tady Erika by potřebovala nějaký Klímy. A von říká, kdy? Kolik Klímů? No všechny, co máš, co seženeš. A von: zítra ve dvanáct. A přišel s takovým štosem Klímů! Neuvěřitelný. A Erika říkala, víš, já studuju v Paříži, já ti to vrátím až za rok. A von říká, to nevádí. Za rok. Jednu si vezte. Dárek. Fanda Pánek. Ten byl skvělej. Jednou podepsal nějaký ten vázací list s StB. A jakmile to podepsal, tak začal lítat po pražskejch hospodách, po Malý Straně, a každému říká: Podepsal jsem něco s estébákama, dejte si na mě bacha! Všechno vykecal, a tím to skončilo, celá ta činnost jeho. Ale zasloužil se o vydání Klímy, co teď dělá TORST. A Erika to edituje. Brikcius jí říkal Vřesovka. Taky takovej vřesovej závoj nosila. Pak ho samozřejmě v hospodě zapoměla, a už nebyla Vřesovka pak.

Co vnímáš jako krásné?

Já myslím, že krása je hrozně individuální. O mně se často tvrdilo, že mám rád věci, který krásný nejsou. To se říkalo taky o různých ženskejch. Podívej, antickéj ideál krásy je jinej než třeba renesanční. Vždycky se to měnilo. Já myslím, že je to individuální. Víš, mně se krása někdy snoubí s takovou legračností. Když je to trochu legrační, malinko, tak se mi to zdá krásný. A trochu šišatý! Já mám rád trochu disproporce.

Jak se ti líbí na světě?

No, teď je tady příjemně...

Ptal se J. E. F.

Dílna

Josef Žáček, malíř, narozen v Praze 26. 5. 1951. V letech 1977-83 vystudoval AVU. Jeho díla jsou zastoupena v pražské Národní galerii a mnoha soukromých tuzemských i zahraničních sbírkách.

Doba „Mezi otázkou a odpovědí“

- doba komfortu - doba vlády peněz nad mravy - doba pohvěžd - doba finančních analytiků - doba úspěšných - doba protidrogového zákona - doba znovuuřádění policie v ulicích - doba blížícího se střetu mezi zbobatlíky a intelektuální menšinou - doba spekulace v umění a jeho dehumanizace - doba „výstavního umění“ - doba kurátorů - doba deziluzí - doba ...

J. Ž., Noviny Bayer & Bayer, č. 12, 1998

Oči světa

... Josef Žáček je z umělců, již hrají ve světě nezastupitelnou roli. Je z malířů, již nahrazují svědomí lidí.

Kontinuita, již v Žáčkových malbách spatřuji, je jenom eufemismem pro věrnost. A věrnost – par excellence – je především věrnost sobě samému. Jak je psáno v Písmu: abys mohl milovat svého bližního, musíš především milovat sám sebe.

Bílé slepé oči psů v tmách jsou oči nás, kteří nechtějí vidět, co se v světě, jenž nás obklopuje, děje.

Nevzpomínám si, který filosof to řekl, parafrázuji: „Neboj se nepřátel, ti tě mohou jenom zabít. Neboj se přátel, ti tě mohou jenom zradit. Boj se hostejných, neboť za jejich mlčenlivého souhlasu se odehrává veškeré svinstvo světa.“

Zpátky k Žáčkově kontinuitě. Nikoliv náhodou je Josef vskutku věřící (evangelík, ale to je lhotejně – já jsem katolík

a oba jsme heretici). Cyklus *Evangelium sv. Matouše* (1988), *Nebeští ptáci – Pastýři* (1991), *Evangelisté* (1992)...

Nicméně nejsignifikantnější cyklus je *Hledání ve ztraceném prostoru* (1993), který autor vytvořil za svého pobytu v San't Abbondiu. Ikonostas, jenž zobrazuje nekanonizované světce našeho věku. ...

Ludvík Vaculík někdy v šedesátých letech napsal, jak se mu do rukou dostala kniha o justičních vraždách. O obětech, zavražděných vyšetřovacím a soudním aparátem. V té knize byly na levé stránce fotografické portréty prokurátorů, vyšetřovatelů a soudců. Zrůdné tváře zloduchů.

Naproti nim byly vpravo fotografie umučených a zabitých. Ušlechtilé tváře. A Ludvík Vaculík prozřel: Po shlédnutí této knihy jsem pochopil, že dějinami neprobíhá jenom třídní boj, ale i boj fyziognomií.

Ivan M. Jirous, květen 2002

„Anarchisti“

V jedné z etap obracíš svou pozornost dokonce k anarchistům, v cyklu, který patří k Tvým nejpůsobivějším. Jedná se o jakési zastřené portréty mezinárodně hledaných konkrétních osob. Co Tě vedlo k těmto „portrétům“ levicových vůdců a bojovníků? Vidíš zde nějakou souvislost mezi světcem a anarchistou?

Tento cyklus jsem vytvořil za svého půlročního pobytu ve Švýcarsku v r. 1993. Byla to reakce na událost, která se stala na nádraží v Bad Kleinen, kam byl vyhlášen a později popraven protiteroristickým komandem člen čtvrté generace R. A. F. Wolfgang Grams. V masmédiích to prezentovali jako sebevraždu. Není světské moci bez násilí. V době, když jsem odjížděl z Čech, se tady snad nejvíce loupilo a korumpovalo, politici si „utahovali opasky“ a pracovali pro „blaho národa“. Vznikal kult úspěšného a bohatého jedince, který chce podle svých představ uspořádat zbytek světa. Na ostatní se nebere ohled, všichni ať se postarají sami o sebe! Zároveň je všem vštěpováno, že za svůj případný neúspěch si mohou sami. Mají to dobře vymyšlené: Z postiženého udělají viníka. Anarchisty nepovažují za světce, ale za bojovníky proti „demokracii“, kde samovládcem je kapitál, hospodářské zájmy, loupež

a obohacování na úkor druhých. Každá taková společnost s nimi musí počítat, vyrábí si je vlastně sama.

Jakkoli je mi blížká tato rázná konfrontace s přebujelým mamonem a pokřiveným alibistickým tržním systémem, nevím, zda tudy (anarchií) vede reálná cesta. Jakou nápravu poměrů navrhuješ Ty?

Svět kolem nás je naše dílo, takže musíme začít sami u sebe. A jak řekl Empedoklés: „Pokud se budeme očišťovat, staneme se jasnozřivějšími a dostaneme se na úroveň bohů.“

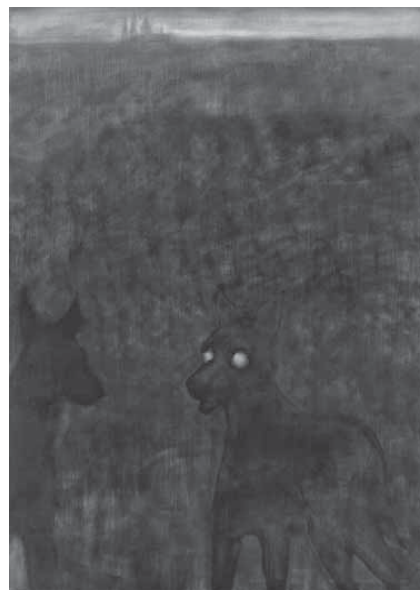
Z rozhovoru Radana Wagnera s Josefem Žáčkem, Revue Art IV, 2005

Žáčkovi noční psi

Chtěl-li bych najít skrze cykly obrazů Josefa Žáčka cosi, co je ne snad sjednocuje, nýbrž pojí – napadá mne nejvýznamnější křesťanská ctnost: pokora. ... Barva Žáčkových maleb osciluje mezi temnou modří a modří černou. Je to barva tůně, do níž se pozvolna noříme. Jedna z barev Apokalypsy. Ani plavá, ani vraná. V Apokalypse, v níž dávno již žijeme, jsou i jiné barvy spektra.

Ne jen zelená, i pruská modř je barvou naděje. Ne psi jsou zlí. My jsme zlí. Před tváří nočních měst pokorně měli bychom prosit za odpuštění.

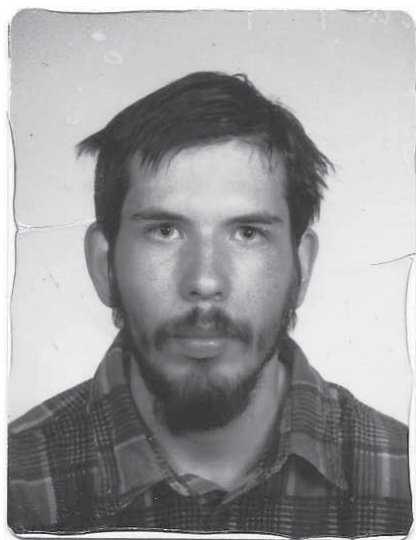
Ivan M. Jirous, červen 2002

Soinský orch, 2003

Sépiovou kostí

Hynek Paseka-Ozzy, nar. 16. 2. 1982 v Brně, vystudoval na knihkupce, nedlouho studoval na Filozofické fakultě MU, po té bezdomovcem v Německu, squatterem ve Španělsku, pracuje jako kamelot.

Křížovkář

Dřevo již doutná – zápalná skrýš,
v temnotách doufá procitnout myš

a kohout – ten svou hlavu má a peří
staví na odív.

Když v Le Commta zaznívá bubňů ryk
a ten císař modrý je a shání – do ústavu
své chráněnce a hájí právo silnějšího.

Má býti ten povyk otázkou času již
jsoucího?
Nebo snad minulé časy – diktovány
jsoucnem jsou?

Ta otázka mne děsí a snaží obejmout
spirálu zakončení

a děsy v tmách – Nazaret mých paranoi
a lvů v pustinách

spouštěcích mechanismů psychóz –
archaismů též.
A pletu-li slova – odpusť mi lež.

Odpusť mi sloku a hřidel zanedbanou,
když slova k zemi kácí se
jen namazanou stranou.

A za branou – tam pouze barvy září a
světlo z nich je tupý a bezedný
až k pláči smíchu bříz
jen zpoila... sníh mrazí mě a myšlenka
rozechvělá,

utkvělá představa prastarého jména.

Skok

Ozvěnou nese se zvolání zpoza rohu.
Kaluzinou draží se noci šat. Odraz
a skok.
Jak slepě sníme. Nevěda, kde dnes
budem
spat. A přitom dávno spíme.

Troud

Už jen troud
lomí kámen
a smrt je smrtí.
Amen.

*Z rukopisné sbírky Obnažený
mechanismus, 2004-2005*

Můj démon je Noc

Noc zádumčivá,
Noc tíživá jak můra,
Noc prokletá, noc přikrytá
Sametem hvězdnatým.

Noc bezesná,
Noc jak dým z komínů
Továrních.

Noc. Noc. Noc.

Už půlnoc klepe na dveře.
Kdo vpustí ji? Kdo otevře
Tě nešťastníci plameny svící zrcadlíci
A odlesky Měsíce v kaluzinách
a loužích

Mastných a kalných jak prach
Při dětských hrách?

To po strunách maně těká soucítění,
Když v noci půlnoc dělí snění
Na dvě půle, kde už není chvíle
K zastavení, k usebrání,
K pousmání nad sebou.
Jsou chvíle, co jsou oázou,
Zde však zebou, chladnou, mřou.

Osika, město, duše a pláč

Zteřelý obraz, seschlý rám,
Zemřely dny a jen nám
Zůstává zpuchřelý stropní trám.

A osikám trudné listí,
Ulice města beze jména,
Na povel čistí, však sténá

Hvězda má i srdce, duše má,
Která mučená a dušená
Zmítá se a křičí.

Že již není ničí!

Obraz ze zdi sesul se
A k zemi váben padl,
Seschlý rám sám bolem zchřadl.

A osika drtí svá dítká,
Znuděná ze servaného lýka,
Městem trápená.

Až k smrti spálená
Je duše má a naříká,
Zmítá se a křičí.

Že již není ničí!

Krátké texty beze jména

Mazlím se s rádiem
Mám jeho vysokofrekvenční kůži,
Jeho vlny hladím jemným
Tekoucím dotykem antény.
Náhle cítím na bedrech,
Že jsem zastydnu ve zdech,
Nevzejde vzdech ni dech.
Jen frekvence.
Jakési napětí. Hudební tónina.

Lotosový květ
A pel muších ok
Vábený trafem hvězd.
Rosa na vápenci.
Netřesk ve skalách.

Andělé dávno odešli.
Zbyli jsme tu my,
Dva holé stromy
V úkrytu tmy.
V dutinách ostnatých ježčích doupat.
Nezbývá nic, než doufat.

Ticho

Do zřítelnic ticha.
V šedivých oblacích
I zima tence dýchá.

Do Světla Pravdy
To padám tmou
A je to doopravdy.
Bůh se mnou.

Z nových básní, 2005

Napříč – Glosy – Poznámky

Curych, Café de la Terrasse

Včera cestou do kanceláře jsem potkal shluk lidí, kteří se tlačili až přes obrubník chodníku, všichni natahovali krky a občas odněkud z jejich středu zazněl smích –

Až přišel četník.

Zeptal se, co se stalo, a protože jsme to nevěděli, vklínil se do houfu, nikoli drsně, ale s úřední rozhodností. Několikrát řekl, že to nejde, že to přece nejde! Pravděpodobně kvůli dopravě – A potom:

Stojí tu mladý člověk, veliký, bledý, oblečený spíš chudě, ale zdá se, že nikoli žebrák, veselý a přirozený jako dítě; vedle něho leží otevřený kufr a tento kufr, jak teď lze vidět, je plný marionet. Jednu vyňal a drží ji na nitkách tak, že se dřevěný panáček může procházet přímo po dlažbě: nestará se o četníka, který na okamžik vypadá bezradně:

„Co to má být?“

Mladý člověk se vůbec nedá vyvést z míry a dál ukazuje, jak se může pohybovat jednotlivými údy, a na chvíli přihlíží s úsměvem a s palci za opaskem i četník, který má milou tvář včeláře.

„Co to má být?“

Člověk hledí na loutku a usmívá se, neboť odpověď vidí každý:

„Ježíš Kristus.“

Četník:

„To nejde... tady ne... to nejde.“

Max Frisch, Deník (1946-1949)

O národě...

... Každý národ má duši, a zdá se, že nesmrtelnou duši. Při nejmenším nebyl

dosud žádný skutečný národ zničen – i když se již zdálo, jako v Polsku nebo Irsku, že je po něm veta.

Mluvíme-li však o duši národa, představujeme si všeobecně jakousi osobnost, jež se pozvolna vyvíjela, a ještě pozvolněji byla rozeznána a popsána. U žádného národa krom Američanů nepřišlo však definování dříve a vývoj teprve za ním. Cítíme na příklad, že Francouzi mají skvělou jasnost ducha, a zvláštní druh ironie a pohrdání, jež bývá s ním sloučeno. Ale ani Chlodvík, ani Karel Veliký, ani Svatý Ludvík nesvolali nikdy radu a neřekli: „S pomocí Boží počnemež nyní objasňovati svoje mysle.“ Angličané mají podivuhodný instinkt pro osobní svobodu – leckdy až do výstřednosti; národní duch našel pak svoje nejšťastnější (snad) vyjádření v humoru. Ale žádné shromáždění Normanů, Sasů a Dánů nesešlo se nikdy, aby řikalo sborem: „Budme všichni svobodní“; a tím méně: „Budme všichni žertovní.“ Amerika samojediná začala svůj národní vývoj přesným vysvětlením toho, čím míní být. A to je experiment svrchovanéhohistorickéhofilosofického významu. Připouští jakousi logickou zkoušku, jíž jsou ostatní národy prosty, a v některých případech se i považují za šťastny, že jsou jí prosty. Někdo může posuzovati americké experimenty ve světle amerického ideálu. Jiní mohou posuzovati americké ideály ve světle americké zkušenosti. ...

... zapomínají-li lidé na svoje zrození a křest, pak mají jen bláznovství včerejška, s nímž mohou porovnatí šílenství dneška.

G. K. Chesterton, O prohibici

Něco o chudobě

V anketě o obálkovou fotografii *Nového prostoru* z 12. 12. 2005 zvítězil anglický komik nad malým dítětem odkudsi z černé Afriky. Dítě (uvnitř listu) ukazuje do aparátu pravou ruku, v zápěstí obemknutou bílým proužkem látky. Obě se vztahuje – jak komik, tak dítě – ke článku Co chtějí „ti s bílou páskou“? V článku je citován třeba Bono Vox z kapely U2: „Jsme první generací, která se může extrémně a hloupě chudobě podívat do tváře. Máme peníze, máme léky, máme na to vědu... ale máme dost vůle na to, abychom z chudoby opravdu učinili historii?“ Taky Češi chtějí chudobu řešit. Z čí kapsy? Léon Bloy v r. 1907 píše: „Zmýlíme se vždycky, kdykoliv spoléháme na inteligenci nebo šlechtetnost bohatců.“ A pokračuje: „Zjevení nás učí, že Bůh sám jest chudý a že jeho Jediný Syn jest jediným žebrákem. Jeho Krev jest krví Chudého, skrze niž lidé ,koupeni jsou u veliké ceně“ ...“ Chudoba dnes je chápána jako ekonomické označení, vlastně nedopatření, nikoli jako něco, v čem se ukrývá hlubší smysl, spojený se zásadními otázkami – co zde na světě? Jak žít? Střádat majetek, užívat si? Plundrovat přírodu, okrádat bližního, lézt po hřbetech k moci? Dnes se maří čas otrockou prací bez pozhennání svobody a obstaráváním zajištění existence pouze a pouze hmotné. Chudobě není rozuměno. Není rozuměno tomu, že chudoba není omyl dějin. Chudí budou vždy krvácet, chudí vždy ponosou klenbu nebeskou. Neboť ta krev je a zůstane Krví Chudého. A ten je a bude znovu a znovu křižován.

j. e. f.

Lapač snů

Miluju zdechlinu své vlasti

Už ani slovo „Česko“ nechci brát do pera a do úst, ač se tupým českým glajchšaltem dostalo prakticky všude. Skrze téměř již veškerá média. Jen ještě jedna televizní komentátorka předpovědi počasí vzdoruje... Jinak to už vzdali, zdá se, všichni. Slabost ducha, malost, nesoběstačnost. Nulitní povědomí o historii, o tradici, o kořenech, z nichž jsme vzešli. Odkud ta posedlost „jednoslovností“? Nad tím by bohové zvraceli. Proč se tak třeba před několika málo lety nezabránilo tragikoteskní

„pomlčkové válce“ s bratry Slováky? „Češi“ se pomlčce bránili proto, že Slovensko existuje, kdežto „Česko“ ne. Kde byli ti chlapci z „ústavů“ a chytráci od novinového pera? ti dnešní úzkostliví „evropští“ ekonomové, kteří mají takový strach o (své) peníze?

Jak ale nemilovat i zdechlinu své vlasti, všemi opuštěné. Kloním se již jen k užívání čistého slova Morava – jména vlasti mých předků – a na ty „Čechy“, které dnes v řeči nových barbarů zahrnují i Moravu se Slezskem (o onom zvracivém „Č-ku“ nemluvě), prostě nebudu brát ohled. Vymyšlený „Kraj Vysočina“

Moravu územně zničil úplně. Slovně ji užívá jen bolševik v názvu své strany. Nikoho nebudu vyzývat, žádné otevřené dopisy psát nebudu. Prostě jen tak pro sebe, pro domo sua, budu jednat a mluvit.

Neměnně platná zůstávají slova F. X. Šaldy, blahé a nepopletené ještě paměti: „... Tak je tomu v Čechách: lidé si uženou nenávisť a nevědí jak; uženou si obdiv a nevědí jak. Všechno je hromadná nákaza jako u bravu nebo skotu. Nic není myšlenkový řád a ideová závaznost a důslednost.“

j. e. f.

O knihách – dílech – a lidech

Nejsme mocni Díla

A to je dobré, Stvořiteli libé, neboť Dílo Jeho jest. Náš je jen podíl, hlas, jen jeden hlas každého z nás. Pro, nebo proti! Hlas života, kterým ručíme, že naše pro se v proti nepřekotí. A slovy opěrnými, vyztuženými láskou, jsme si nápomocni, aby náš podíl patřil Dílu a nikoliv tomu, kdo byl od počátku proti němu. Ten, kdysi jen našeptávač, pokušitel, posléze přesvědčivý a svůdný racionalista v převlecích Děda Vševeda Encyklopéda nebo Velkého Ironika, dnes rozprostřen do svého antidíla, hamizné nicoty, zdá se být vítězem. Svobodná vůle člověka podřídila se omamné libovůli, z níž však pocházejí jen nevolnosti hořké, zmatenost a pozvolné zvolovatění ve stádu, které ten naháněč k porážce zavádí. Obtížné je tomu vzdorovat. Žijeme a také jsme žiti. Ale kde láska, tam naděje a s nimi víra, že konec v ďáblově říti není nutný.

Lásku plachou, naději nepokojnou a víru nehalasnou vyjadřuje Rostislav Valušek hlasem „trnitě nelibivým“ a slovy odvažovanými na vahách mužné zralosti v knize veršů.

mha

Ad: Rostislav Valušek, Létbé ve smu, Votobia, Olomouc 2004

Cádik v huculském kožíchu a jeho „rozhovory na nejnižší úrovni“

Polský spisovatel Stanisław Vincenz (1888-1971) se narodil ve východokarpatské vsi Sloboda Rungurska. Po absolvování gymnázia v huculském městečku Kolomyji, jež mělo tehdy

vynikající pověst, studoval filozofii na Lvovské, později na vídeňské univerzitě. – Sluší se připomenout, že se jeho tehdejší studia odehrávala v rámci jednoho státního útvaru, k němuž jsme příslušeli i my – Rakousko-Uherské monarchie. Vídeňská studia uzavřel v roce 1914 doktorátem a téma jeho disertace znělo: Hegelova filozofie náboženství a její vliv na Feuerbacha. Těžko říci, čím si pohněval filozofova „Světového Ducha“; snad tím, že se zřekl profesní kariéry filozofa a započal trpělivou každodenní „rekonstrukci“ lidství, jak ji známe, či přesněji ke své škodě neznáme, nebo známe velice málo, z jeho tetralogie Na vysoké polonině. Světový Duch si dal při svém ničivém tažení dějinami trochu na čas, nicméně Vincenze dostihl v roce 1939, oklikou přes Sovětský svaz, zemi zaslíbenou podobnému ničivému experimentování s „lidským materiálem“ jako Německo, pouze z opačného konce. Prostřednictvím svých emisarů jej po dělení Polska zastihl v horské vesnici Bystrzec poblíž jeho rodiště, kde žil se svou rodinou. Po zdařilém útěku přes hory (až na druhý pokus) do Maďarska byl v roce 1945 novými emisary znovu dostižen a „rozhovory na nejnižší úrovni“ mohly v jiné rovině, ale v téže kvalitě pokračovat dále... Rozhovory na nejnižší úrovni – to měl být původní název Dialogů, které Vincenz začal psát v padesátých letech, jako zjevná narážka na „rozhovory na nejvyšší úrovni“ představitelů Západu se SSSR, které v roce 1954 probíhaly v Ženevě. Smysl je však hlubší – jde nejen o obhajobu přirozeného světa před okovanou bo-

tu „šturmuji“ ideologie, ale rovněž o snahu připomenout samotným obětem ideologické indoktrinace, že nejsou jen pomíjivými momenty nevyhnutelného procesu. Moc nechybělo a Světový Duch si Vincenze našel i v jeho poválečném útočišti, v horské vísce La Combe u Grenoble ve Francii, kam se nakonec uchýlil, ale tam už jej vyhledávaly spíše jeho oběti – jako například básník Czesław Miłosz, jenž se zde léčil právě ze svých hegelianských uhranutí. Polskému básníkovi se v eseji „La Combe“ podařilo jednou větou vystihnout Vincenzovo vypravěčské kouzlo, v němž se promítal nejen duch jeho rodného kraje, v němž žil velký chasidský učitel Bal Šem Tov, ale vzdělanost a moudrost věků, těch „pohanských“ i těch křesťanských. Podivuhodně v sobě zpřítomňoval obojí: „A náhle se na nás z polského slechtice dívá někdo jiný: cádik [zázračný rabín, pozn. red.] v huculském kožíchu.“ Vincenzův syn Andrzej v doslovu k Dialogům líčí, jak složitá byla jejich cesta k francouzskému čtenáři. K tomu českému byla snad ještě složitější. Knihou si několik českých nakladatelů pohazovalo mezi sebou jako horkou bramborou, aby nakonec vyšla tam, kde měla vyjít původně. Lze jen doufat, že by v blízké budoucnosti mohly vyjít česky například eseje shrnuté v knize Židovská témata, bez ohledu na to, že v současnosti prý „židovská tematika“ už tak netáhne.

Josef Mlejnek

Ad: Stanisław Vincenz, Dialogy se Sověty, z polštiny přeložil Jiří Červenka, vydal Institut pro evropskou kulturu a politiku v Praze roku 2002

Vybráno cestou – André Maurois

Příslušníci skotské brigády se zúčastnili utkání v boxu v pěkné vlámské stodole nedaleko Poperinghe.

Když bylo po všem, vystoupil generál na židli a pravil zvučným hlasem:

„Gentleman, viděli jsme dnes znameňnitá utkání a věřím, že si z této podívané odneseme některá užitečná poučení pro důležitější zápas, do něhož se brzy pustíme. Zachovejme klid; mějme oči stále otevřené; bijme málo, ale důrazně, a bojujeme až do konce.“

Trojí hurá otřáslo starou stodolou; motory vozů zarachotily u vrat. Plukovník Bramble, major Parker a tlumočník

Aurette odešli pěšky ke svým ubikacím mezi chmelnicemi a řepnými poli.

„Jsme to podivný národ,“ prohodil major Parker. „Aby se Francouz zajímal o zápas v boxu, musí se mu říci, že je v sázce jeho národní čest; aby se zajímal Angličan o válku, stačí mu namluvit, že se podobá utkání v boxu. Řekněte nám, že Hunové jsou barbari, zdvořile k tomu přisvědčíme, ale povězte nám, že jsou špatnými sportovci, a vzbouříte britské impérium.“

„Vinou těchto Hunů,“ pravil smutně plukovník, „není už válka hrou gentlemanů.“

„Nepomysleli jsme si,“ odvětil major, „že

mohou na světě existovat takoví hulváti. Bombardovat otevřená města je téměř tak neodpustitelné jako chytat pstruha na červa nebo chodit na lišku s puškou.“ „Není třeba přehánět, Parkere,“ podotkl plukovník chladně, „tak daleko to ještě nedošlo.“

Potom se zdvořile zeptal Aurella, zdali ho box bavil.

(pokračování příště)

André Maurois, Mlčení plukovníka Bramble, přeložila Alena Vaňková, vydalo nakladatelství Melantrich, Praha, 1969, str. 9

Ears & Wind Records

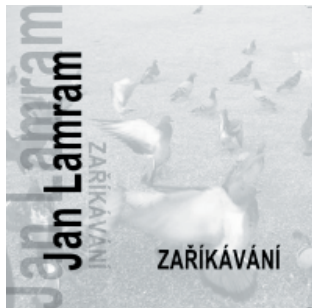
Old Minka Band

Stromy jsou vysoký (Ears & Wind Rec. 2006), cena: 100,-
Českolipská Undergroundová kapela Old Minka Band vydala desku Stromy jsou vysoký ve dvou vlnách: poprvé v roce 2000 jako záznam z Klubu 2000 (šest skladeb) a znovu v roce 2002 – tentokrát s deseti skladbami. Nyní vychází deska potřetí, téměř oficiální cestou, pod značkou Ears & Wind Records. Hudba tesklivá, srdcervoucí a naléhavá, plná smutných témat, stejně jako nadějí, hudba silná a opravdová.

Jan Lamram

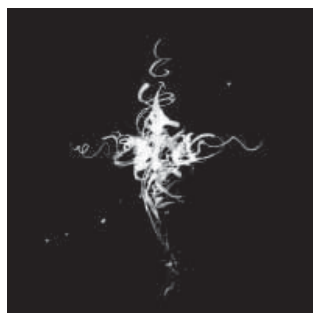
Zařikávání (Sopel 2005), cena: 75,-
Další projekt barokního folkaře a frontmana rakovnické kapely Sauerkraut. Křehká hudba plná poetiky, místy však naléhavě dravá. Rozmanité nástrojové obsazení, kde vedle klavíru, smyčců, flétny a kytary uslyšíme darbuku, bonga, metly či saxofon.

Josef Klíč

Žalmy prostopápné a kajicné (Sopel 2005), cena: 100,-
Josef Klíč – absolvent pardubického konzervatoře a brněnské JAMU, studoval

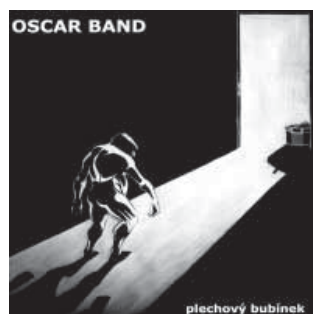
na japonské Toho Gakuen Academy v Toyamě. Laureát mnoha interpretačních cen, domácích i zahraničních. Vlastní skladby nezapřou autorovy četné zkušenosti s širokým proudem undergroundové a alternativní hudby. Spolupracoval s Mejlou Hlavou, Timem Bradym, Pavlem Fajtem, J. E. Fričem, P. Zajíčkem, J. J. Neduhou a Extempore. Ještě jsme se nedohodli, Psími vojáky, Dama Dama, Dášou Vokatou, Špinavým nádobím ad.

Je členem Moravského kvarteta, koncertním mistrem opery Janáčkova divadla v Brně, působí jako pedagog na hudební fakultě brněnské JAMU. Je rovněž spoluvůdcem uskupení Křišťálová stoka, Radost brečet, Orchestr všedního soudného dne...

Oscar Band

Plechový bubínek (Falcon 2003), cena: 150,-
Skupina vznikla na podzim roku 1985 v oblíbené hospodě tehdejšího pardubického undergroundu „U Zelený žáby“.

Původním záměrem zakladatele OB Lumíra Zilvara Sokola a studenta pardubického konzervatoře Viktora

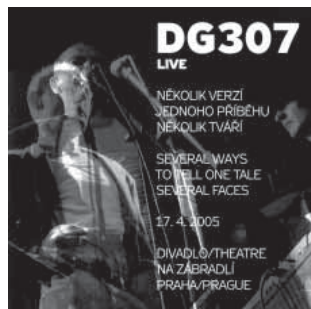
Martínka bylo vyprodukovat rockovou operu na motivy kultovního románu Güntera Grasse Plechový bubínek, což skončilo nezdarem. Skupině z tohoto období zůstalo jméno po hlavní postavě Grassova díla. Oficiálně vydané CD vyšlo až roku 2003 u Falcon Products int.

Jako bonus jsou zařazeny dvě původní skladby z roku 1985.

DG 307

Live (Guerilla Records 2005), cena: 250,-

Jeden z nejzajímavějších a nejpřesvědčivějších souborů české hudební historie vydal „živé“ CD, na kterém je takřka 80 minut jeho současného repertoáru, včetně tří dosud neuveřejněných skladeb. Nahrávka pochází z dubna 2005, kdy skupina DG 307 odehrála svůj komorně laděný jarní koncert pod názvem Nebe – pták – pes – černý opál – okolí psa... v Divadle Na zábradlí. V míře dosud neslyšené, ostrý zvuk symčkových nástrojů (housle a violoncello), který tvorbu skupiny ukazuje z nového úhlu i jejím skalním fandům...

Fossil

Pater Noster (samonáklad 2005), cena: 200,-
Z nitra již dávno vyhaslého magmatu byla koncem druhého milénia po nenadálé erupci objevena hudební zkamenělina FOSSIL. Tvoří ji pět členů, kteří jsou znalcům dobře známí z jejich dlouholetého působení za dob svobody i nesvobody v mnoha originálních kapelách, ať již punkových

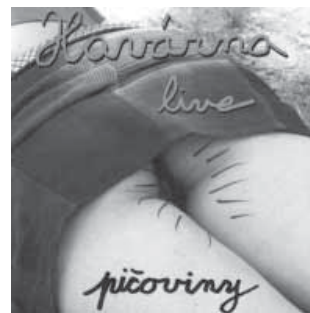
či undergroundových (např. Středně rychlé šípy, Radegast, Klec, T. D. H. R., Brachyblast, Za co?, Piráti klidných vod, Morální tyfus, Personal).

Fossil není jen hudební, nýbrž celková životní filozofie, ba světově uvolněný kritický názor. Četnost koncertů není taková jako u mnoha jiných ryze hudebních skupin často útočících svým maskulinním egem. Členové totiž vystupují jen tehdy, cítí-li potřebu světa sdělit cosi zásadního...

Havárna

Pičoviny (samonáklad 2005), cena: 50,-

Havárna – smečka z Ponorky, partička zhulených typů z hospody U muzea. Trošku elektra, trošku hustého big-beatu a hromada kraválu s obrovským nasazením. Srovnávat lze snad jen s převrozkou legendou: Starou dobrou ruční prací...

EARSS & WIND RECORDS

Program Potulné akademie

Uši a Vítr – muzické večery Potulné akademie
Brno, Skleněná louka, Kounicova 23, sklepní scéna

Čtvrtek 2. února

19.00 – vernisáž – František Hubatka – obrazy
20.00 – osobnost – Lawrence Ferlinghetti – uvádějí Vladimír Šrámek & František Hubatka
20.30 – Jiří Levíček Trio – modern jazz – latin – Brno
21.30 – Vladimír Šrámek – autorské čtení
22.00 – Blue Box – popová alternativa – Brno

„mé vnitřní já / kde všechno skutečné / se mělo stát / na tomhle místě které dosud existuje / uvnitř ve mně / a ani se tak moc nezměnilo / rozhodně ne tolik / jako zevnějšek / s tím svým pytlek z kůže / a tím svým „aluminiovým plnovousem“ / a těma svýma modromodřýma očima / které vidí jako jediné oko / uprostřed blavy / v níž se děje všechno / kromě toho co se děje / v srdci / v tom křišťálovém lotosovém démantovém srdci / kde čtu báseň / která nekončí“

Lawrence Ferlinghetti

Čtvrtek 9. února

19.00 – vernisáž – Tomáš Benda – Fotografie z let 1983-93
20.00 – dílo Paula Celana uvádějí R. Szpuk & I. Košatková
20.30 – Petr Ferenc – Michal Brunclík – Birds Build Nests Underground – ParaDJing – Praha
21.30 – Roman Szpuk & Iva Košatková – autorské čtení
22.00 – Petr Ferenc & Tomáš Vtípil – gramofony a nový projekt elektronické hudby

„Kdo jde po blavě, dámy a pánové – kdo jde po blavě, ten má pod sebou nebe jako propast.

Báseň je osamělá; je osamělá a je na cestě... Poněvadž báseň je jednou z forem řeči a tudíž ve své podstatě dialogická, může být poselstvím v lábvi, odeslaným ve víře, že by mohla být někde a někdy vyvržena na břeh, do břeh srdce snad... Báseň chce k někomu, potřebuje „ty druhé“, potřebuje protějšek. Vybledává jej, vemlouvá se mu... Báseň se stává... rozhovorem – často je zoufalým rozhovorem.“

Paul Celan

Čtvrtek 16. února

19.00 – vernisáž – Martin Jelínek – objekty
20.00 – dílo Jakuba Demla uvádí J. E. F.
20.30 – Nevidím – underground pro otrlé – Praha – Pelhřimov
21.30 – J. E. Frič – autorské čtení
22.00 – Superlimonáda – Woodstock Band – Brno – Šlapalice

„S tebou je ten malér, / že když sedíš na lavičce vzadu na dvoře, / vidíš, jak se stará latka v plotě mění / v drabokamy vykládanou plástev ze zlatých drátů, / bovořící o huldě, etc. // Ten malér je o to borší, že záblesky trávy / jsou střídavě zelené / a neviditelné zelené / a neexistující / Zatímco piáno v domě hraje / POD HVĚZDANOU VLAJKOU NA VĚKY! // Syn domovnice nemá hudební sluch / „S tebou je ten malér, že se pořád chováš jak génius: / jenže ty žádný génius nejses, seš jenom vejtaba... / a vlastně ani to ne, seš nula, / vyobryčejnej pitomej hajz! / VYSTŘEL MI Z BARÁKU!“

Philip Whalen, UDÁNÍ:
Aneb OPĚT VYPUZEN Z CÍRKVE

Čtvrtek 23. února

19.00 – vernisáž – Barbora Mališová – Hl'čky mesta – obrazy
20.00 – básníci Antologie S tebou sám (Dauphin 2005) – Jiří Červenka, Vít Slíva, Vít Janota a další – autorská čtení
20.45 – Idiot Crusoe & Homér – Brno
21.30 – druhá část autorských čtení
22.15 – Práva pupku (Nymburk)

„Jindy kterákoli věc / žila, zpívala, dojala. / Nakonec / dojmají všecky... / Možno jest / spáliti papír: hledíš, jak řádky boří, / hledíš – / rozbije se džbán, / klobouček někde leží pohozen: / těžko je zvednouti cokoli, / svou duši zvedáš, / slzy padají, / vzpomínáš. // Nikdy nebyls obklopen tolikerou láskou: / stojíš, nevidíš; / deset tisíc zločinů ti vytýkají: / nevíš o ničem. / Tak tedy naučil ses otvírati oči dokořán, aby pohlitly prázdno, / za kterým už je / jen Bůh.“

Jakub Deml, Šlépěje V.

DOSUD VYŠLO

DG 307 - Umělé otcuenco, d - construction 2001
DG 307 - Siluety
DG 307 - Šepoty a výkřiky
Bratři Karamazovi - Za pět pět
Orchestr Bissex - Prokapaný čas (2 CD)
Aku Aku - Čekání na slunce 1988
Do Shaska! - Androgyn Haarem
J.E. Frič & Čvachtavý lachtan
- Jsi Orkneyské víno
Houpací koně - Přesně z bistra
Radost - Mavenci snědí kočku
Bez peří - Noční vidění
Guten Tag - Maso
Schwarze Auesig - Cizí hlas
Josef Klíč - V půli kopce
Umělá hmota II. - Ve sklepe 1976/77 (2 CD)
BBP - Valetolman
Hally Belly - U Zpěváků ve tři ráno...
DG 307 - Historie hysterie 1973/75 (2CD)
Libor Krejcar - Lesní hřbitov
DG 307 - Nosferatu / Symfonie hrůzy
Do Shaska! - Anasmeische taenze
Houpací koně - Haiku

GUERRILLA RECORDS

Z posledních novinek:

Bratři Karamazovi - **Bod návratu**
Nezvykle zralá a průzračná hudba s osobitými texty - noví šéfovi Bratři!

Milan Knižák & Aktual - **Děti boševizmu**
Rekonstrukce původního, dosud nevydaného materiálu z let 1967-70. Nové nahrané legendární písně jako Apoštolové, Miluju tebe a Lenina, Měsíčkové boševky, Kvůli pospolitosti, Narkomanova milostná, Staň se prasetem!

O.R.N. - **Procházka urnovým hájem (1980-88)**
Málo známá undergroundová kapela, která přesto patří do zlatého fondu tohoto žánru! Hudebníci z Plzně, Echť. Hudby Praha. DG 307. Psich vojáků a s nimi J.H. Křehovský!

Vladimír Franz - **HA - HAMLET!!**
UKřivování Hamleta ve 28 obrazech. Ironická, post-moderní Shakespeareovská svíta o tragických věcech s komickým podtextem.

DG 307 - **Několik tváří (jednoho příběhu)**
Koncertní záznam jarního komorního vystoupení z Divadla Na zábradlí téměř 60 minutový průřez tím nejlepším, co dnes DG 307 nabízí.

Připravujeme na zimu 2005/jaro 2006:
Frič & Klíč, Kvartet Dr. Konopného, Brabence & Karafát, Bratři Karamazovi, ...

www.guerilla.cz, Guerilla records, Na Foukalce 603, 440 01 Loupy, Czech republic

OBJEDNÁVKY NA INFO@GUERRILLA.CZ

UNDERGROUND DISTRIBUTION

Novinky v nabídce:
OLD MINKA BAND: Stromy jsou vysoký
DG 307: Několik tváří jednoho příběhu
MRTVÁ DLAŽBA: Stojice Live 1987
MEMORIAL: Deutsch
RADIM BABÁK: O chuti do života
FOSSIL: Páter Noster
JAN LAMRAM: Zařikávání
O.P.N.: Procházka urnovým hájem
JOSEF KLÍČ: Žalmy prostopáší a kajícíne
QWERTY: Guilty
PEACH U.S.: Svět podle Skipiho

V RÁDIU NEUSLYŠÍTE! V OBCHODĚ NEKOUPITE!
Desítky titulů vydáváme pod značkami: **Ears and Wind** a **Sopel**
Přímá distribuce značek: Guerilla, Falcon, Manuzio, Unarclub, BP...

www.sopel.freemusic.cz

kšeft a ochutnávky, muzika, literarura, výtvarno. e-mail: sopel@email.cz

Tiráž

Uši a Vítr č. 1, leden 2006 • noviny Potulné akademie • vydává občanské sdružení Proximus, s podporou nakladatelství Vetus Via a Sopel tzv. productions • vychází poslední čtvrtek v měsíci • adresa redakce: Vetus Via – Proximus, Pod Kaštany 28, 616 00 Brno, tel. 549 240 676, mobil. tel. 602 875 883 • za redakci odpovídá J. E. Frič • v evidenci periodického tisku pod č. MK ČR E 16123 z 20. 7. 2005 • cena 10,- Kč •